MÖ 6. Yüzyıl - MS 2. Yüzyıl Felsefesi - 3

1. Sofistlerin önemi dikkatlerini doğadan insana, evrenden topluma çevirmeleri ve insanın insan olarak Öz'ü ve dünyayla olan ilişkisi üzerine düşünmelerinden gelmektedir.

Buna göre Sofistlerin insan merkezli bakış açılarının epistemolojik sonucunu en doğru şekilde aşağıdakilerden hangisi ifade eder?

A) İnsan aklı her şeyi bilebilir.
B) Doğruluğun ölçütü insandır.
C) Mutlak bilgiye ulaşılabilir.
D) Duyular en güvenilir bilgi kaynağıdır.
E) Bir takım insanlar otorite olarak kabul edilebilir.

2. Platon'a göre sadece idealarıın bilgisi kesin ve değişmezdir. Duyusal varlıklar kesin olarak bilinemez. Çünkü onlar bugün, dünden farklı olabilen varlıklardır. Dolayısıyla onlara ilişkin yargılar da her geçen gün değişecektir. Bu türden yargılara bilgi değil, sanı denir.

Buna göre Platon için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) İdeal varlığa ilişkin kesin hükümler ileri sürülemeyeceği
B) Gerçek varlığın kesin bilgisine ulaşılamayacağı
C) Duyular aracılığı ile elde edilen bilgiyi sanıya indirgediği
D) Değişen varlıkların bilgisinin kesin olmadığını iddia ettiği
E) Nesne ve ideal dünya hakkında farklı bilgiler elde ettiği

3. Aristoteles'e göre, "gerçekten var olanlar" tek tek şeylerdir: Şu kalemdir, bahçedeki vişne ağacıdır... Yoksa gördüğümüz idealar değildir. Ancak bilgi, tümelin bilgisidir; duyumun bize bildirdiği tek tek şeyleri ya da olayları bir kavram altında toplamak, mantıksal çıkarımlarla işleyerek bilgiye dönüştürmek aklın görevidir.

Aristoteles'in bu görüşlerinden yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Asıl gerçeklik nesnelerin içinde saklıdır.
B) Asıl gerçeklik idealardır.
C) Akıl, bilgi edinmek için gerekli güce ve yetiye sahiptir.
D) Tekil olan şeylerden tümelin bilgisine akılla ulaşılır.
E) Bilginin nesnesi olan unsurlar bu dünyanın içindedir.

4. Antik Yunan'da ilk felsefe ontoloji ile başlar. Varlığa dair kültürel ve mitolojik açıklamaların güvenilir dayanaklara sahip olmaması, Yunan düşünürlerini akla dayalı bir yolculuğa çağırır.

Buna göre "ontoloji" **için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?**

A) Varlığa yönelik güvenilir bir inanç oluşturur.
B) Kültürel oluşumları varlık anlayışına dayandırır.
C) Varlığın kaynağına yönelik rasyonel bir sorgulama yapar.
D) Yunan toplumuna uygun varlık anlayışı oluşturur.
E) Mitolojik yaklaşımların varlık anlayışını temellendirir.

5. Aristoteles'e göre varlığa ilişkin bilgiyi elde ederken duyular ve akıl yürütme önemlidir. Bilinen şey, duyuları etkileyen form almış maddelerdir. Nesnelere ait duyusal veriler akıl yürütmeler yoluyla bir kavramla ilişkilendirilir ve nesnelere ait kategoriler yoluyla bilgi elde edilmiş olur.

Bu parçadan hareketle Aristoteles'in bilgi konusunda aşağıdaki görüşlerden hangisini savunduğu söylenebilir?

A) "Bilginin kaynağı deneye dayalı olgusal dünyadır." diyen pozitivizmi
B) "Kesin ve değişmez bilgiye sezgi aracılığıyla ulaşılır." diyen entüisyonizmi
C) "Fayda sağlayan bilgi doğru bilgidir." diyen pragmatizmi
D) "Görünenlerin içinde bulunan öz doğru bilgidir." diyen fenomenolojiyi
E) "Zorunlu, kesin ve genel- geçer bilgilere akıl yoluyla ulaşılır." diyen rasyonalizmi

6. Sokrates'e göre erdem ve bilgi aynı şeydir; doğru davranış ancak doğru bilgiyle mümkündür. Ahlaklı olmak için iyiyi bilmek gerekir. Kimse bilerek kötülük etmez. Kötülük bilgi eksikliğinden kaynaklanır.

Sokrates'in bu görüşlerine dayanarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Erdem gelip geçici bir bilgidir.
B) Deneyimsel bilgi erdemin kaynağıdır.
C) Kötülük olmadan iyiliğin değeri yoktur.
D) İnsanın erdemli olmasının temelinde bilgi vardır.
E) Kötülük de iyilik gibi insanın seçimlerine bağlı olarak ortaya çıkar.

MÖ 6. Yüzyıl - MS 2. Yüzyıl Felsefesi - 3

7. Sokrates'e göre insanın kendi üzerindeki egemenliği olan ölçülülük için gerek duyulan tek şey, iyiye ve kötüye ilişkin bilgidir. Çünkü insan kendisinin ne olduğunu, hayata geçirilmesi gereken en temel ihtiyaçlarının, yeteneklerinin ve arzularının neler olduğunu bildiği takdirde ancak kendi üzerinde tam bir denetim ve hakimiyet kurabilir. Bu yüzden Sokrates' e göre yalnızca bu kavrayıştan yoksun olan budalalar ölçü ve kural tanımazlar.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Cehalet mutluluk getirir.
B) Özgürlükler sınırsız olmalıdır.
C) Mutlak iyiye ulaşmak mümkün değildir.
D) Erdemli olabilmek insanın öncelikle kendisinin bilgisine ulaşmasından geçer.
E) Ahlaki kararlar kişinin arzu ve isteklerine bırakılmalıdır.

8. Aristoteles'e göre, cesaret korkaklık ile gereksiz atılganlık arasında, cömertlik ise müsriflik ile cimrilik arasında davranabilmektir.

Buna göre erdemli olmak aşağıdaki ölçütlerden hangisine bağlıdır?

A) Ortayı bulma
B) Mutluluğu isteme
C) Adaletli davranma
D) Bilgiyi temele alma
E) İyi ideasına uygun olma

9. Sokrates göre felsefi bilgi, tüm yaşamı sorgulayan ve yaşamı bütünlüğünde anlamaya çalışan zihinsel bir etkinliktir. Ancak böylesi bir zihinsel etkinlik insanı gerçek anlamda erdemli kılar. Çünkü yalnızca felsefi düşünüş bize sorgulanmış ve temellendirilmiş rasyonel amaçlar sunar. İşte ancak bu anlamıyla bilgi kişiyi erdemli kılabilir.

Bu parçada Sokrates insanın erdem sahibi olmasında aşağıdakilerden hangisinin önemini vurgulamıştır?

A) Felsefi bilginin
B) Gerçeğin bilgisinin
C) Doğaya uygun yaşamanın
D) Sürekli olarak hayatı sorgulamanın
E) Gerçekçi amaçlar için çabalamanın

10. Sokrates tüm ahlaki erdemlerin bilgi formlarının olduğuna inanıyordu. Şöyle ki, adaletin ne olduğunu bildiğimizde bundan çıkan sonuç adil olabilme durumumuzdur.

Buna göre Sokrates'in etik görüşüyle ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Bilgi erdemdir.
B) İnsan özü gereği iyidir.
C) Bilgi yararlıysa mutluluk getirir.
D) Ahlaki eylem haz veren eylemdir.
E) Ahlaki eylemin amacı ödeve uygun davranmaktır.

11. Protagoras, "İnsan her şeyin ölçüsüdür." sözüyle insanı doğruluğun ölçüsü kabul etmiştir.

Bilgi konusunda Protagoras'ın insanı ölçü olarak almasının ahlak felsefesindeki sonucu aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Acıdan kaçıp hazza yaklaşma
B) Bireysel faydayı egemen kılma
C) Bireyi ahlak konusunda bilinçlendirme
D) Ahlaki yargıların göreliliğini kabul etme
E) Ahlaki eylemin insanın değerine yönelik olması

12. Protagoras'a göre "insan her şeyin ölçüsüdür." Buradaki insan bireysel insandır ve bu bireysel insanın algıları doğru ve yanlışın belirleyicisi olmaktadır. Bireysel algıları temele alan Protagoras için ahlaki alanda da bir görelilik söz konusu olmaktadır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) İnsan ahlaki değerleri toplumda hazır olarak bulur.
B) Nesnel ve evrensel bir iyi söz konusu olamaz.
C) Ahlak alanında rölatif ilkeler olamaz.
D) İnsan algısı mutlak iyiyi kavrayabilir.
E) Ahlaki yargılar bilgiyle belirlenir.

